

CRONICA CERCETĂRIILOR ARHEOLOGICE EFECTUATE ÎN 1989 DE INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE DIN BUCUREȘTI

1. **Adamclisi**, jud. Constanța, cetatea *Tropaeum Traiani*. Colectiv: Ion Barnea, coordonator științific; Alexandru Barnea, arh. Monica Mărgineanu-Cârstoiu, IAB și Mihai Ionescu, prof. Mangalia; Gheorghe Papuc, MINAC. Fonduri IAB și resp. MINAC. *Sectorul central (C—D)*, AB, MMC, MI. Secțiunea E—V, S17F, în *basilica forensis* la cca. 3 m de zidul de N al acesteia, cu lărgirea prin sonde în nava centrală și de V. Descoperiri în nava de V; două pavaie de cărămidă succesive în nava centrală; faze constructive racordate la stratigrafie mai clar înregistrabile în aceeași navă; în nava de E, fundația zidului de E urcă spre N ca și în colțul opus pe diagonală, către S. Fazele înregistrate stratigrafic și parțial constructiv sînt databile între sec. II—VI e.n. În basilica D s-a reluat caseta c. 8; s-a delimitat mai exact instalația cu hypocaust reparată anterior; vestigiile de aici se succed între sec. I—VI. Casele c. 9 și 10, în extremitatea de S a transeptului, la V și E: de la solul actual, zidurile transeptului au fundații adînci de cca 3 m fragmente de tencuială cu frescă colorată și stucatură aparținînd unui edificiu mare anterior. Înregistrări stratigrafice și de faze constructive; situațiile anterioare basilicii au fost mult deranjate de fundarea și refacerile acesteia (AB). *Sector B, extra muros*. Gh. P. Sondajul de verificare efectuat în zona edificiului la cărui salvare a început anterior a confirmat ipoteza existenței unei mari bazilici paleocreștine cu absidă polygonală (Gh. P., A. B.). *Alte puncte*. A.B. și M.I. Noi observații de teren, în special la apeductul dinspre Șipote, în zona unde fusese reperat anterior (AB).

2. **Alba Iulia**, jud. Alba. Radu Heitel, IAB, Fonduri IAB. În continuarea cercetărilor din 1987—1988, în primul rînd s-a executat, la aproximativ 30 m de palatul Apar, o nouă secțiune notată S II N. Peste straturile de epocă romană, s-a identificat următoarea succesiune: un strat de pietre brute, format, foarte probabil, în urma unor lucrări de demantelare a zidului castrului roman, lucrări databile în cursul celei de-a doua jumătăți a sec. al XI (f. probabil sub Ladislau V — 1076—1095) și trei straturi din sec. XII — căpăcuite de un nivel de telescopare databil în prima jumătate a sec. XIII. Pînă la nivelul actual de călcare s-au identificat straturi de nivelare din sec. XVII și XVIII. O descoperire ieșită din comun o constituie un cuptor a cărui structură amintește un anumit tip de cuptor roman, cuptor cercetat aproape în mod complet și datat, pe baze sigure, pe la mijlocul sec. XII. Cercetările în această zonă — de fapt aflată în spațiul de N—V al castrului Legiunii a XIII-a Gemina — vor continua, date fiind descoperirile efectuate pînă acum descoperiri prezentînd pentru istoria orașului, în special, în cursul epocii postromane, o importanță cu totul deosebită (RRH).

3. **Babadag**, jud. Tulcea. Colectiv: Sebastian Morintz, IAB responsabil; Ernest Oberländer-Tirnovanu, Emil Moscalu, MIR. Fonduri IAB, MIR și MDDT. În zona centrală a așezării hallstattice au fost degajate locuințe din cele trei faze Babadag și respectiv gropi de provizii. Se remarcă ceramica cu ornamente specifice fazei Babadag I, și în unele cazuri asocierea acestora cu vase de tip Belezkerke. În secțiunea XIII, pe panta de SV a dealului, au fost intersectate șanțul și valul de apărare hallstattian, precum și zidul de incintă din epoca romană tirzie. Pentru săpăturile anterioare din 1962—1968, 1970—1971, 1973, 1976—1987, v. Dacia, N.S., 8, 1964, 109—118; Peuce, 2, 1971, 19—24; Materiale, 16, 1986, 58—64; Thraco-Dacia, 8, 1987, p. 39—69 (SM).

4. **Bistreț**, jud. Dolj. Colectiv: Ion Chicideanu, IAB (responsabil), Monica Chicideanu, MBT, Rodica Medinceanu și Adrian Ioniță de la U.B. Fonduri IAB. Au continuat săpăturile în necropola de incinerare situată pe insula Ostrovogania din mijlocul lacului Bistreț. În campania din 1969 au mai fost descoperite încă 8 morminte de incinerare aparținînd culturii Gîrla Mare și începutului epocii fierului, în total fiind cercetate 40 de morminte. De un interes aparte sînt mormintele 35 și 36 care documentează o fază timpurie a culturii Gîrla Mare, mai puțin cunoscută în aval de Porțile de Fier și prezentînd analogii cu grupul Szeremle (IC).

5. **Bordușani**, jud. Ialomița. Colectiv: Silvia Marinescu-Bilcu, IAB; Gheorghe Trohani, Dragomir Popovici, MR; Gheorghe Matei, MI. Fonduri MIR și MI. Au continuat săpăturile

de pe Popina aflată în fosta Baltă a Ialomiței degajându-se complet două locuințe La Tène (nr. 2 și 4) a căror cercetare începuse în 1988. S-a descoperit cea de-a doua vatră a locuinței 2, dovadă a împărțirii ei în cel puțin două încăperi. Din același nivel de locuire mai menționăm o vatră decorată cu nervuri mari și largi, o toartă de amforă cu ștampilă, precum și o apreciabilă cantitate de fragmente de vase (amfore, câni, strecurători, fructiere etc.). În același timp s-au descoperit o serie de materiale ceramice gumelnițene, provenind dintr-un nivel distrus atât de locuirile La Tène cit și de o necropolă Cernavoda (SMB).

6. **Iratei**, jud. Sibiu. Eugenia Zaharia, IAB; Ligia Birzu, FIB. Fonduri IAB, AR și locale. S-a lucrat în continuare. În așezarea nr. 2, pe o suprafață de 400m², în care au fost deschise trei secțiuni (nr. 52, 53, 54) lungi de 65—70 m. S-au terminat de lucrat două bordeie începute în 1988 (nr. 90 și 91) și s-au descoperit încă cinci, din care două au fost cercetate ordonat prin săpături: celelalte, distruse în cea mai mare parte de nisipărie, au fost situate cu aproximație în planul general, iar materialul ceramic recuperat parțial. În afara locuințelor, izolat, s-a găsit și un mic cuptor de gospodărie. Semnalăm ca foarte importante bordeiele nr. 90 (6,80 × 5,96 m) și nr. 91 (8,90 × 4,36 m) pentru dimensiunile lor foarte mari, cit și pentru groapa lor care poate fi împărțită în două și trei spații. Toate complexele de locuire descoperite aparțin așezării din sec. XII—XIII (EZ).

7. **Iudești**, jud. Călărași. Colectiv: Valeriu Sirbu și Stelian Pandrea, MBr; Traian Popa, MC; Paul Damian, MIR, Mihai Simon, IAB. Fonduri salvare datorită canalului Dunăre-București. Săpăturile au fost efectuate pe terasa stingă a Dîmboviței, în mai multe puncte. P. Traian, P. Damian și M. Simon au cercetat zona din punctul 5. Fără să existe un strat de cultură propriu-zis, au fost descoperite fragmente gumelnițene (așezarea de tip tell se afla pe un martor de eroziune din apropiere), fragmente hallstattiene tîrzii, fragmente dacice și un bordei cu multă ceramică sarmată. Un mic sondaj a fost efectuat și pe tell-ul gumenițean (notat punctul 4), fără să fie atinsă vreo locuință (MS).

8. **Carei**, jud. Satu Mare. Petre Roman, responsabil, IT; János Némethi, Sc. gen. nr. 1 Carei; Neța Iercoșan, Muz. Carei. Fonduri IAB. a) În punctul „Bobald” s-au continuat săpăturile în stratul aparținând culturii Otomani din așezarea tell, fortificată în perioada culturii Nir II. S-au descoperit mai multe locuințe, cu un bogat material arheologic (ceramică, un pumnal de bronz) aparținând perioadei clasice a culturii Otomani. b) Căpleni-„Cetate” — așezare sub formă de atol, cu șanț circular (dublu?). strat de cultură, gros pînă la 40 cm, aparținând culturii Nir, faza II. Petre Roman, Ioan Némethi, Thraco-Dacia, 11, 1990, sub tipar (PR).

9. **Câmpulung**, jud. Argeș, punctul Jidova. Constantin C. Petolescu, IAB. Fonduri IAB. Cercetări în castrul de pămînt, situat la cca 300 m S de castrul de piatră. S-au urmărit, printr-o secțiune de 20 × 2 m, precizarea sistemului de fortificație de pe latura de V (cercetări din 1987 nu au fost destule de concludente). S-a identificat valul (parțial); de la palisada incendiată, strat de arsură scurs spre interior. O parte din *vallum* și *fossa* se află într-o grădină particulară, neputînd fi cercetate. S-au mai trasat alte două mici secțiuni (largi de 11, respectiv 13 m, late de 2 m), paralele cu S2/1988 (la capătul de S al acesteia). S-au identificat iarăși urmele barăcil militare; fragmente de țigle și cărămizi, precum și urmele a doi stîlpi (CCP).

10. **Coțofeni din Dos**, jud. Dolj. Punctul „Cetatea Jidovilor” („la Jidovii”). Colectiv: Vlad Zirra, IAB, responsabil; C. Trohani, MIR; P. Gherghie, MOC; N. Conovici și V. V. Zirra, IAB. Fonduri IAB. Așezare getică fortificată. Atenția a fost îndreptată asupra lămuririi situației extremităților sistemului de apărare, compus inițial dintr-un zid sec de cărămizi de chirpic ars, ulterior dintr-un val de pămînt care a folosit resturile zidului amintit ca element de întărire și stabilizare. În extremitatea nordică a sistemului de apărare s-a putut observa cu limpezime o zonă de răvășire și ardere intenționate ale zidului de cărămidă, evident legate de distrugerea violentă a acestuia în cursul sec. IV î.e.n. O altă preocupare a fost aceea de a încerca reconstituirea, la scară mică, a unui cuptor de ars cărămizi de chirpic și, respectiv, obținerea unor șarje de cărămizi și pămînt argilos, utilizat ca emplecton. Rezultatele, deși nu depline, drept pentru care experimentul ar trebui reluat, au fost satisfăcătoare (VZ).

11. **Dunavățul de Jos**, com. Independența, jud. Tulcea, „Cetatea Zaporojenilor”. Alexandru Barnea, IAB și Mihail Zahariade, CSCTIM. Fonduri CSCTIM. A colaborat Adrian Popescu, student FIB. S-a continuat către V secțiunea S1 E—V, lată de 2 m, pe o lungime de încă cca. 30 m și pe stelațurile de V a fortificației. Zidul întîlnit are aceeași structură și grosime (cca. 2,66 m) cu acela de E secționat în 1987. În apropierea imediată a acestuia, în interior, două straturi succesive sub dărîmăturile de piatră și moloz, pe o distanță la E de cca 3 m cel superior (gr. cca 25 cm) și cca 2,50 m cel inferior. Nivelul ultim înregistrabil este cu cca. 10 cm mai sus de soclul zidului, lat de cca 15 cm. La exterior, zidul era protejat de o bermă din lut bătut, placată inițial cu piatră și lată cca 70 cm. De la ea către V, în pantă de cca 20° lungă la cca 8 m, dalaș neregulat de piatră. Fundația zidului se termină față de cota lui maximă păstrată la cca 4 m. Perpendi-

cular pe S1 la cca 26 m V de zidul de E s-a trasat și început secțiunea S2 pe direcția N—S doar în porțiunea către S, cca 18 m până la zidul de incintă. Ca și în porțiunea centrală a S1, în S2 numeroase intervenții postantice au deranjat situațiile arheologice. Fragmente ceramice diverse, în majoritate din sec. III—IV e.n., precum și din perioada de trecere de la epoca bronzului la Hallstatt. *Cercetări de teren în zonă*. Urme ale unei *villa* către N; ceramică fragmentară La Tène elenistică, romană din sec. II—VI, alogenă și medievală timpurie etc., în special către V (AB).

12. *Făget*, jud. Timiș, Punctul „Cetate”. Colectiv: Radu Popa, IAB; Alexandru Rădulescu, MBT; Dan Căpățînă, MMC, D. Tomoni, Lic. Făget, Z. Pinter, Lic. Oțelul Roșu, Florentina Voicu, studentă. Fonduri IAB, MMC, MBT și locale. Au fost continuate cercetările din cetatea medievală (sec. XVI—XVII), începute din 1937. Săpătura s-a axat pe zona intrării principale în fortul central, pe latura estică a acestuia, precum și în cetatea exterioară cu palisadă de lemn și șanț de apărare cu apă, care a fost sondată integral pe axul N—S. S-a verificat folosirea spoliilor romane la ridicarea cetății medievale. Inventar arheologic bogat, merită semnalate în special tăvițele de lut medievale lirezii. S-au executat lucrări de conservare și marcarea pe teren a incintei de zid a fortului central (RP).

13. *Garvăn, Dinogetia*, jud. Tulcea. Alexandru Barnea, responsabil. IAB. Fonduri IAB. *Sector D*, zona intersecției *cardo-decumanus*. S-a continuat cercetarea în suprafață prin îndepărtarea marilor dintre casele C.2—b.2, b.2—a.2, b.5—c.5, precum și în zona porții de V, la exterior. Prin scăderea aproape totală a apei din brațele gîrlei Lățimea datorită punerii în practică a proiectului de desecare a întregii zone de baltă (lucrare cu efecte economice și ecologice deosebit de grave) s-a putut observa așa-numitul „pod”, adică porțiunea anterior aflată sub ape a drumului roman care traversa gîrlea prin vad, pavat cu piatră și care ducea către poarta mare a fortificației venind dinspre V (AB).

14. *Histriia*, com. Istria, jud. Constanța. 1. Alexandru Suceveanu, IAB; Crișan Mușcăteanu, MIR; Octavian Bounegru, MINAC. Fonduri IAB. Au continuat cercetările la *marea bazilică creștină* din centrul Histriei. S-a epuizat dezvelirea navei de N a acesteia constatîndu-se pe de o parte existența unei încăperi adosate la E depășind aliniamentul absidei —, pe de altă parte faptul că cea mai mare parte a pavajului navei a fost distrusă încă din antichitate. Marea bazilică suprapune parțial o altă bazilică, mai mică, construită probabil în sec. IV e.n. (AS). 2. „*Histriia-Pod*”. Konrad Zimmermann, Univ. Rostock, RDG; Alexandru Avram, IAB. Fonduri IAB. Prin continuarea cercetărilor s-a confirmat faptul că locuințele dezvelite aparțin unui complex de ferme din *chora* Histriei, a cărui înflorire maximă se situează în sec. IV i.e.n. (AA).

15. *Independența*, jud. Tulcea. Colectiv: Mihail Zahariade, CSCITM; Alexandru Suceveanu, IAB; Florin Topoleanu, MDDT. Fonduri CSCITM. Cercetările s-au concentrat în trei puncte: 1. Zona extramurană de la V cu precizarea succesiunii bermelor zidului de incintă și a primului val de pământ; 2. Dezvelirea în suprafață a cetății de sec. VI e.n.; 3. Dezvelirea turnului de E a porții din nordul cetății (AS).

16. *Izvoare*, com. suburbană Dumbrava Roșie, municipiul Piatra Neamț, jud. Neamț. Colectiv: Silvia Miranescu Bileu, IAB; Marius Alexianu și Elena Ciubotaru, MPN. Fonduri IAB, MPN. A fost descoperit un mormînt din sec. IV e.n. și s-au degajat porțiuni din locuințele 2, 4 și 8, identificîndu-se și cercetîndu-se parțial încă o locuință (nr. 9). Toate aparțin locuirilor Cucuteni A din această stațiune. Pe o porțiune limitată s-a săpat de asemenea și în nivelurile Precucuteni II și III. Pe lîngă ceramică și statuete antropomorfe tipice culturilor Cucuteni și Precucuteni, în nivelul cucutenian mai menționăm și descoperirea unor unelte de aramă (SMB).

17. *Mărluța*, com. Belciugatele, jud. Călărași. Mihai Simion, IAB. Fonduri IAB. Săpăturile au confirmat din punct de vedere stratigrafic cele două niveluri aparținînd culturii Gumelnița, stabilite anterior. Au fost delimitate, cu o înaltă exactitate, cîteva din locuințele primului nivel (de jos în sus). Descoperirea unui ac de cupru cu dublă vîlută, specific fazei Gumelnița B1, într-una din aceste locuințe, a clarificat încadrarea cronologică a așezării, cit și poziția cronologică a importurilor de tip Stoicani-Aldeni, descoperite aici (MS).

18. *Năeni*, Jud. Buzău. Colectiv: Ion Chicideanu, IAB (responsabil), Monica Chicideanu, MBT, Emil Lîpu, Rodica Medincianu și Adrian Ioniță de la UB. Fonduri MB. În locul „Zănoaga”, în cursul campaniei din 1989 a fost cercetată în continuare Cetatea 2, în continuarea săpăturilor începute în anul precedent. A fost cercetată o importantă așezare din bronzul timpuriu cu un strat de cultură gros în medie de 1,60 m, cu patru niveluri. Materialul arheologic, deosebit de abundent, prezintă analogii cu cel descoperit în nivelul I₃4—1 de la Sîrta Monteoru și în nivelul II de la Olnia Turcului, punînd în evidență un aspect cultural de la începutul culturii Monteoru (IC).

19. *Nufăru*, jud. Tulcea. Silvia Biraschi. IAB. Fonduri IAB. Au continuat cercetările la fortificația medievală timpurie (punctul 3 din cronica precedentă) (SB).

20. *Nuntași*, com. Istria, jud. Constanța. Catrinel Dămăneanu, IAB. Fonduri IAB. În așezarea greco-indigenă din *chora* Histriei, „Nuntași II” s-a procedat la demontarea profilului

existent în tre sondajul stratigrafic S4 (1984—1986) și casele A, B (1987), C, D, E (1988). Rezultatele sînt următoarele: 1. S-a dezvelit în întregime sanctuarul elenistic aparținînd probabil unei divinități feminine (Demetra sau Cybele), descoperit în anul 1988. Nu au rezultat noi elemente constructive, în schimb, sîntem acum în posesia inventarului complet al sanctuarului, compus din ceramică grecească de lux și uz curent, ceramică indigenă lucrată cu mina, statuete de teracotă, mărgelile din pastă de sticlă și greutatea piramidale de lut ars. 2. S-a dezvelit latura de E a edificiului de mari dimensiuni, datînd de la sfîrșitul sec. V î.e.n. — începutul sec. IV î.e.n., identificat pentru prima dată în anul 1984. Cu această ocazie s-a putut observa că una din compartimentările sale, și anume cea aflată pe latura sud-estică, avea în centru o vatră luită, de formă rectangulară, cu laturile de 0,58/0,48 m. Materialul ceramic este destul de sărac. Remarcăm o imitație de *skyphos* atic, datînd din a doua jumătate a sec. V î.e.n., un fragment de cupă *skyphos* cu decor stampilat de la începutul sec. IV î.e.n. și un vas indigen lucrat cu mina, cu patru apucători laterale. Presupunem că acest edificiu a avut mai multe faze constructive, ce vor putea fi identificate cu exactitate doar prin cercetări viitoare (CD).

21. Oltenița, jud. Călărași, punctul Valea Mare-Filatură. Colectiv: Cornel Hălcescu, MO, Mihai Simon, IAB. Fonduri salvate datorate lucrărilor canalului Dunăre-București. Săpăturile au fost efectuate pe terasă, la aproximativ 500 m NV de tell-ul de la Gumelnița. Ele s-au desfășurat în cadrul a două sectoare, sectorul 4 condus de C. Hălcescu, sectorul B, de M. Simon. În sectorul B au fost descoperite două morminte sarmatice, un mormînt de incinerare dacic, sec. IV—III î.e.n., distrus, o groapă cu prag pe care se aflau resturile unui schelet uman. Groapa era suprapusă de un pietrar Dridu, distrus. Cea mai mare parte a sectorului B a fost intersectat de tranșee militare moderne. În sectorul 4 au fost descoperite resturile unei așezări gumelnițene timpurii, cu locuințele ridicate pe platforme de birne, precum și cîteva morminte aparținînd culturii Cernavoda I (de tip Oltenița Renie) (MS).

22. Păulul lui Soare, com. Ostrov, jud. Constanța: cetatea bizantină. Petre Diaconu, IAB; Valeriu Strbu, MBR; Theodor Papasima, MINAC. Fonduri IAB. Săpăturile s-au desfășurat, cu precădere, în Sectorul I.T, amplasat de-a lungul malului Dunării, în zona din apropierea porții mari. La adîncimea de 0,60 m față de nivelul actual la mijlocul secțiunii se află două rânduri de pietre neregulate, care delimitează unul dintre pereții unei locuințe din sec. XIV. În fapt, în acest caz, este vorba de fundația din piatră a unui perete, altfel, construit din paiantă. Acest perete își mai are un corespondent în direcția S. În spațiul dintre cele două temelii se păstrau resturile unei vetre de foc. Printre obiecte se remarcă numeroase piese ceramice, monede din sec. XIV, cule și scoabe de fier, lame de cuțit, fusioale, dintre care unele bitronconice, sînt smălțuite verde-oliv. S-au găsit și două bucati de grîncă, uscate pentru carăpat crusta de piine. De la o adîncime de 0,80 m începe stratul arheologic databil la sec. XI, caracterizat și aici ca și în alte părți printr-o culoare castanie-roșcată, rod al incinerărilor din 1094. În acest nivel apar numeroase monede, obiecte de podoaibă și unele de lemn (PD).

23. Piatra Neamț, punctul „Poiana Cîmpului”. Maria Bitiri Ciortescu, Roxana Dobrescu, IAB. Fonduri IAB. S-au reluat săpăturile în așezarea paleolitică de pe Cernogura. S-au deschis două secțiuni (2×5 m), orientate N—S. Se confirmă existența mai multor niveluri de locuire gravetiene (RD).

24. Pietroasele, jud. Buzău. Colectiv: Radu Harbuz, responsabil; Alexandru Niculescu, arh. Monica Mărgineanu-Cârstoiu, IAB; Marius Constantinescu, MB, Florin Curta, prof. Buzău. Fonduri MB. Salvare, verificări și sondaje la tersele romane. Se confirmă cele două faze; noi canale de evacuare, încă un zid identificat dincolo de sosea. S-a descoperit un mic bazin pavat cu plăci mari de marmură; sondaj sub pavajul de cărămidă care atestă o fază de refacere (a II-a?); atestare completă a particularităților constructive și de finisare a hypocaustului; din nou, olane, țigle, cărămidă cu ștampila Leg. XI. Cl. S-au efectuat profile stratigrafice și studii de arhitectură (MMC).

25. Polenești, jud. Vaslui. Mircea Babes, IAB, responsabil; N. Mirițoiu, LAIVB; Magda Mantu, IIAI; Tamalia Marin, IV; studenții Margareta Dumitru și I. Opreș, UB. Fonduri IAB. În stațiunea de pe „Măgura”, în perioada 21 iulie—12 septembrie, au fost săpate secțiunile 54 și 57—65, însumînd o suprafață de cca 640 mp. Au fost cercetate 105 complexe, între care 6 morminte getice de incinerare, din sec. V—IV î.e.n., 10 morminte de tip Poienești-Lukașevka și 19 morminte carpile (6 de incinerare și 13 înhumare copii). S-a cercetat parțial un cuptor carpic, de olar, cu groapa aferentă, recoltîndu-se o mare cantitate de ceramică rebutată. În punctul „Ripa Flintinii”, T. Marin a efectuat sondaje prin care au fost identificate o locuință și mai multe gropi cu material getic din sec. IV—III î.e.n. (MB).

26. Popești, com. Mihăilești, jud. Giurgiu. Colectiv: Alexandru Vulpe, IAB, responsabil; George Trohani, MIR; Adriana Stoia, IAB; Vlad Vintilă Zirra, IAB; Nona Palincas. Fonduri MGR și IAB. S-a săpat în punctul „Nucet”; s-a demontat „basilica” nivelului II din zona rezidențială „W”/1958 și s-a cercetat în întregime sanctuarul cu absidă, aparținînd niv. I și datat

la mijlocul sec. II î.e.n. În aceeași zonă s-a descoperit un tezaur, conținând din 64 tetradrahme Thasos, Macedonia Prima și Alexandru cel Mare, îngropat de la baza niv. II. În sectorul „π” s-a cercetat valul situat pe marginea vestică a cupolei și s-a constatat că întreaga fortificație a așezării de la Poști datează încă de la sfârșitul epocii bronzului, din faza finală a culturii Tei (post Tei V). S-a efectuat și o lărgire a vechii secțiunii „Y”, din centrul stațiunii, pentru a se verifica stratigrafic : cu acest prilej a apărut un bogat material din prima epocă a fierului (AV).

27. **Presuca Ampolului**, com. Metos, jud. Alba, peștera „Gura de Piatră”. Marin Cărciu-maru, IAB : H. Ciugudean și C. Căpiță. Au fost identificate locuiri din epoca bronzului, cultura Coțofeni, Wietenberg și sporadic o locuire neolitică. De asemenea, s-a relevat un bogat atelier de prelucrare a materialului litic de la sfârșitul paleoliticului superior. Acesta din urmă constă dintr-o mare varietate de roci, în general de calitate slabă, materialul fiind însoțit de o faună pleistocenă, cu *Ursus spelæus* (MC).

28. **Radovanu**, jud. Călărași. Eugen Comșa, IAB. 1. *Epoca neolitică*. S-a continuat cercetarea unor porțiuni din locuințele 2 și 3 din așezarea corespunzătoare nivelului 3. S-au strins câteva sute de mărgelice de lut ars și unele din alte materiale. Amintim și multe vertebre de pește. S-a pus accentul pe analiza resturilor locuinței 1, singura de la baza nivelului 4 (cel mai vechi). Locuința a fost cercetată parțial. Avea aceleași caracteristici ca și locuințele din celelalte niveluri ale complexului. Este important faptul că pe unele bucăți de lipitură arsă din pereți s-au observat urme de decor pictat. Prin urmare, locuința a avut pereții, înspre interiorul încăperii, cu decor pictat. De pe podea s-au strins numeroase mărgelice de lut ars, similare celor din nivelul 3, boabe de griu carbonizat și oase de pește. Din fragmentele ceramice strinse se vor putea întregi o serie de vase. Analiza materialului va permite precizarea caracteristicilor ceramicii și altor materiale din fiecare etapă reprezentată în cadrul complexului, care datează în întregime din faza de tranziție de la cultura Boian la cultura Gumelnița. (EC). 2. *Sec. VIII—IX*. Maria Comșa, IAB. Fonduri IAB : S-au continuat cercetările în partea centrală a sectorului „Valea lui Petcu” 2, unde au mai fost descoperite 3 bordeie suprapuse. Au fost reluate cercetările și în sectorul alăturat „Valea lui Petcu” 1, întrerupte după anul 1978. Aici au putut fi cercetate încă două bordeie (suprapuse), databile în sec. VIII—IX. Au apărut și bordeie anexe databile din secolele IX—X (MC).

29. **Satu Nou**, com. Oltenița, jud. Constanța, „Valea lui Voicu”. Nicolae Conovici, IAB ; Mihai Irimia, MINAC. Fonduri IAB și MINAC. Au continuat cercetările în așezarea getică fortificată (sec. IV—I î.e.n.). În cadrul secțiunii I/1982 și în suprafața adiacentă a fost epuizată cercetarea nivelurilor 4 și 5 în partea de S, iar în partea de N a fost atins nivelul 8, până la adâncimea maximă de 4,80 m. S-a încheiat, cu observații interesante, cercetarea locuinței cu mai multe încăperi din nivelul 7. În partea de S a secțiunii, până în apropierea zidului, nivelurile 5—7 nu conțineau complexe arheologice *in situ*, ci doar straturi succesive, discontinue, de dărâmături. Doar în nivelul 8 (—4, 80m) a apărut o vatră *in situ*. S-a constatat că în nivelurile 6—8 predominau amforele de Sinope și Heraclea Pontica, în timp ce în nivelurile superioare crește ponderea importurilor din Rhodos. A fost semnalată apariția în nivelurile vechi a amforelor de Cos, Cnidos și Thasos (fragmente). În paralel a fost cercetată secțiunea III (13 × 1,50m), care a surprins resturile zidului de incintă în extremitatea estică a platoului principal. El se înfățișa aici sub forma unui zid sec, din lespezi de piatră așezate pe o platformă de lut galben bătut. La interiorul incintei, în vecinătatea lui, au fost interceptate resturile a trei locuințe de suprafață, parțial suprapuse, toate datând din sec. III î.e.n. Locuința din nivelul superior era prevăzută cu o vatră simplă, iar celelalte cu câte un cuptor cu boltă simplă și vatra așezată pe un pat de pietre și cioburi. Printre dărâmăturile cuptorului din nivelul mijlociu s-a găsit un mic depozit monetar, format din 2 tetradrahme și 3 drahme de tip Alexandru cel Mare, postume, trecute prin foc și adăpostite într-o câniță getică. Din bogatul material arheologic recoltat atrage atenția un fragment de rîșniță grăcescă, ceramica elenistică foarte variată și numărul mare de amfore. Au fost adunate 84 ștampile amforice, dintre care : 1 Thasos, 8 Rhodos, 19 Heraclea Pontica, 54 Sinope (două din grupa a IV-a), 1 Cos și 1 nedeterminată. Pe baza lor, întemeierea așezării getice se plasează acum la începutul sec. III î.e.n. Au apărut și fragmente ceramice de tip Babadag. (NC).

30. **Sighișoara**, jud. Mureș. Punctul „Dealul Viilor”. Colectiv : Radu Harhoiu, IAB, responsabil, Lukacs Antal, IINI, Adrian Canache, prof. de ist. Fonduri : IAB, IIAC, MSigh. Cercetări în zona necropolelor identificate în campaniile anterioare. 1. Necropola preistorică : 15 morminte, incineratie în urna și în groapă simplă, precum și un înhumat în poziție chirchită datate în epoca bronzului. 2. Necropola din epoca migrațiilor : 10 morminte de înhumatie, orientate V—S. Jefeuite în cea mai mare parte, inventarul recuperat este foarte sărac (fragment de pahar de sticlă, pieptene bilateral din os, pieptăn de os semicircular etc.) dar asigură datarea lor în sec. IV—V. 3. Necropola medievală : 20 de morminte, orientate V—E. Inventar sărac (iele de timplă cu capătul în S, cuțit de fier, monede). Monedele datează necropola în sec. XII. Mormin-

tele celor trei necropole au deranjat sau suprapus o serie de complexe (velre, gropi menajere) din epocile bronz, Hallstatt, La Tène (RH, LA).

31. Siret, jud. Suceava. Mircea D. Matei, responsabil, IAB; Emil I. Emandi, M. Suc.: studenți FIB și UI. S-a continuat cercetarea vechiului cartier meșteșugăresc al orașului, prin dezvelirea unei locuințe-atelier, datind de la sfârșitul sec. XIV. Inventarul bogat al locuinței a constatat dintr-o mare cantitate de ceramică din categoria celei numite „mușatine”, de caracter local, alături de care s-a descoperit și un număr mare de fragmente ceramice cenușii, aparținând coloniștilor germani din oraș. În plus, s-au mai descoperit câteva obiecte de metal (mai ales cuțite și unele specifice activităților de prelucrarea pieilor), iar termenul *ante quem* pentru existența construcției a fost asigurat de descoperirea a două exemplare de jumătăți de groși (de aramă) aparținând domniei lui Alexandru cel Bun, descoperite în umplutura locuinței (MDM).

32. Slon, com. Cerașu, jud. Prahova. Maria Comșa, IAB. Fonduri, IABS-au continuat cercetările pe panta de V a dealului „La Ciugă”, unde s-au dezvelit resturile rămase de la cele 3 fortificații, care barau valea de la V de cele trei cetăți (A, B, C) aflate pe culmea dealului amintit. Au mai fost obținute date suplimentare cu privire la sistemul de construcție al incintei de F a cetății de lemn (C) din sec. VIII—prima jumătate a sec. IX și cu privire la turnul de observație aparținând cetății de cărămidă (A) din a doua jumătate a sec. IX și a cetății de piatră (B) din sec. X (MC).

33. Stelnlea, jud. Ialomița „Grădiștea Mare”. Nicolae Conovici, IAB; Gheorghe Matei, MI. Fonduri MI. S-au continuat săpăturile de salvare în necropola getică din sec. IV i.e.n. din Balta Ialomiței, pe teritoriul IAS Stelnlea. În cadrul acestei necropole au fost cercetate încă 25 morminte, în mare parte deranjate de arătură, după cum urmează: 9 de înhumatie, 11 de incineratie au groapă rotundă, majoritatea cu urnă și 5 de incineratie cu groapă ovală, având oasele calcinate depuse pe fundul gropii și în apropiere sau de ofrandă și alte obiecte. Au fost cercetate și 4 gropi (nr. 18—21), dintre care două conțineau vase de ofrandă (castron în Gr. 19, amforă în gr. 21). Obiectele din inventarul personal al defuncțiilor, puțin numeroase (piese de port, cuțite, fusaiole) erau trecute prin foc la mormintele de incineratie. La mormintele de înhumatie inventarul era foarte sărac (piatră de rîșniță, brățară, fusaiolă, mărgelile) sau lipsea cu totul. Ceramica getică, lucrată cu mina sau, mai rar, la roată, nu se deosebește de cea descoperită în campaniile precedente. Pînă în prezent au fost cercetate aici 75 morminte getice, dintre care circa o treime de înhumatie, toate datind exclusiv din sec. IV i.e.n. (NC).

34. Stolcănesti, jud. Olt. Gheorghe Bichir, IAB; Gh. Vieru, prof. ist. Stoicănesti. Cercetări arheologice determinate de săparea canalului de irigație (larg de 36 m) ce trebuia să lege riul Argeș de Olt. La circa 2,5 km N, de sat pe terasa estică a Călmățuiului Mare, în punctul numit „Fintina Coanda”, canalul a sectionat o așezare (ce se întinde la S de canal — spre sat) și o necropolă (la N). Din așezare s-a dezvelit o locuință de suprafață (reprezentată de o „plat-formă” de chirpici, iar din necropolă s-au identificat două morminte de incineratie cu urne, deranjate și distruse de excavatoare (s-au păstrat numai fundurile urnelor). Pe baza celor două fibule cu piciorul întors pe dedesubt (*mit umgeschlagenem Fuss*), descoperite în morminte, necropola și așezarea (ce s-a extins și pe malul vestic al Călmățuiului Mare, la poalele „Dealului Belicarului”) se datează în sec. IV e.n. Continuuând cercetările în zonă, pe un pînten de terasă, situat la N de „Valea Conzii”, respectiv la circa 350 m N de canal, au fost identificate: o așezare din epoca bronzului (faza tirzie a culturii Tei), una din sec. II—III e.n. (cultura Militari-Chilia) și una de tip Dridu. O așezare de tip Dridu (sondată de C. Preda) se cunoaște la N de „Valea Dracului”. În zona dintre „Valea Dracului” și „Fintina Coanda” se află o așezare La Tène. (sec. II e.n. — I e.n.) și una de tip Militari-Chilia. Așezări de tip Militari-Chilia (sec. II—IV e.n.) s-au mai identificat pe malul estic al Călmățuiului Mare spre Crăciunel, în punctul „În Cot” și la S de sat în locul numit de localnici „La Piersici” lângă locuința Angelei Breazu (Gh. B).

35. Suceava, punctul Curtea domnească. Mircea D. Matei, responsabil, IAB; Emil Emandi, M. Suc.; studenți FIB și UI. Singurul obiectiv cercetat a fost construcția de mari dimensiuni¹ (circa 12 × 4,50 m), prevăzută cu beci de piatră, situată la circa 40 m E de Curtea domnească. Pe baza secțiunii transversale, deschise chiar pe mijlocul construcției, precum și în lumina observațiilor stratigrafice din anii precedenți, s-a confirmat concluzia că respectiva construcție a fost ridicată la finele sec. XIV (în orice caz nu mai tîrziu de primii ani al sec. XV), dovedindu-se astfel, că ea este cea mai veche construcție cu beciuri de piatră, din Suceava, cu excepția Curții domnești. Potrivit unei interpretări cu totul recente, este vorba despre o construcție aflată în strînsă legătură cu începuturile vieții religioase a Moldovei, organizate la nivel superior (reședință mitropolitană?). După datele oferite de inventarul din beciul construcției, aceasta pare să fi fost abandonată la mijlocul sec. XVI, cînd, la Suceava, s-a construit noua mitropolie a Moldovei (cu hramul sf. Ioan cel Nou), în cadrul căreia s-a aflat și noua reședință a mitropoliei Moldovei. Cercetările continuă (MDM).

36. Șirna, jud. Prahova. Ștefan Olteanu, IAB. Fonduri IAB. Cercetările au scos la iveală 13 locuințe: una din sec. II—III e.n., 10 din sec. III—IV, una din sec. IV—V și una din sec. VIII—XI. S-au descoperit, de asemenea, două vetre exterioare locuințelor, datînd din sec. III—IV, precum și un cuptor de redus minereul de fier din aceeași perioadă. Remarcăm în mod deosebit descoperirea unei monede de bronz datînd din a doua jumătate a sec. VIII (urmează a fi precizat emitentul), asociată cu cîteva fragmente ceramice, cenușii și zgrunțuroase tip „Dridu”, decorată cu benzi de striuri specifice culturii amintite (ȘO).

37. Tirgșoru Vechi, mun. Ploiești, jud. Prahova. Colectiv: Gheorghe Diaconu, Alexandru Niculescu, IAB. Fonduri IAB. Continuarea cercetărilor în necropola din sec. III—IV e.n. (AB).

38. Vedea, jud. Teleorman. Suzana Dolinescu Ferche, IAB. La cca 800 m V de așezarea mai de mult studiată „Dulceanca II”, în punctul numit „la Delniță”, a continuat cercetarea a două așezări suprapuse: prima, din sec. VI e.n., unde se remarcă prezența fragmentelor de amfore bizantine, a unei cataramă de bronz de aceeași factură și a unei fibule fragmentare din bronz: a doua așezare este databilă în a doua jumătate a sec. VII e.n. Aceasta prezintă elementele unei bogate activități ale metalurgiei fierului: creuzete, sulă de fier, lingură ceramică de turnat metalul topit și o gamă variată de obiecte finite (SDF).

39. Vineți, com. Soieni, jud. Olt. Mariana Marcu, IAB. Fonduri IAB. Au continuat săpăturile în așezarea din sec. IV—V e.n., punctul „Moara lui Iovescu”. Au fost deschise două secțiuni: S I și S II/1989, avînd dimensiunile de 40 × 1 m. Pe traseul lor au fost identificate trei locuințe: L 10, L 11 și L 12 de formă rectangulară, cu colțurile rotunjite adîncite în pămînt cu 0,60—0,80 m. Acestea nu au fost prevăzute cu instalații de foc. În umplutura locuințelor L 10 și L 11 s-a observat urme evidente de arsură și cărbune. L 10 și L 12 datează din sec. IV e.n. pe baza ceramicii specifice și a unei fibule de fier găsită în stratul de cultură, la nivelul de călcare al acestora. Fibula este de tipul „cu piciorul întors pe dedesubt”. L 10 a fost parțial deranjată de L 11, datînd din sec. V sau V—VI e.n., datele indicată de descoperirea în umplutura acesteia a unei cataramă de bronz „cu mască umană” de tipul „Sucidava-Celeiu” și a unei ceramici mai tirzii față de cea din sec. IV găsită și cunoscută deja din cercetarea locuințelor dezvelite în anii anteriori. Se desprinde ca element nou identificarea în această stațiune a două niveluri de locuire, unul din sec. IV și celălalt din sec. V sau V—VI. Cercetările vor trebui continuate pentru stabilirea intensității locuirii din faza a doua (MM).

INDICE CRONOLOGIC

- I. Paleolitic și mezolitic: 23, 27.
- II. Neolitic, eneolitic, tranziție: 5, 7, 16, 17, 18, 21, 27, 28.
- III. Epoca bronzului: 4, 8, 18, 26, 27, 30, 34.
- IV. Hallstatt: 3, 4, 7, 11, 26, 29, 30.
- V. La Tène: 5, 7, 10, 11, 21, 25, 26, 29, 30, 33, 34.
- VI. Epoca greacă și elenistică: 1, 14, 20, 29.
- VII. Epoca romană timpurie (sec. I—III e.n.): 1, 2, 9, 11, 12, 13, 15, 24.
- VIII. Epoca romană tirzie (sec. IV—VII e.n.): 1, 3, 11, 13, 14, 15.
- IX. Epoca migrațiilor (sec. III—VI e.n.): 16, 30, 34, 36, 37, 38, 39.
- X. Epoca migrațiilor (sec. VII—X): 28, 32, 36, 38.
- XI. Epoca medievală timpurie (sec. X—XII): 2, 6, 11, 13, 19, 21, 22, 30, 34.
- XII. Epoca medievală (sec. XIII—XVIII): 2, 12, 22, 31, 35.

Alexandru Barnea

ABREVIERI

- AR = Academia Română.
- CSCITM = Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, București.
- FIB = Facultatea de Istorie, Universitatea din București.
- IAB = Institutul de Arheologie din București.
- IIAC = Institutul de Istorie și Arheologie, Cluj-Napoca.
- IIAI = Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol”, Iași.
- IINI = Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București.
- IT = Institutul de Tracologie, București.
- LAIVB = Laboratorul de Antropologie, Institutul „Dr. V. Babeș”, București.
- MB = Muzeul județean Buzău.
- MBR. = Muzeul județean Brăila.
- MBT = Muzeul Banatului, Timișoara.

MC	= Muzeul județean Călărași.
MDDT	= Muzeul Deltei Dunării, Tulcea.
MGr.	= Muzeul județean Giurgiu.
MI	= Muzeul județean Ialomița, Slobozia.
MINAC	= Muzeul de Istorie Națională și Arheologie, Constanța.
MIR	= Muzeul de Istorie al României, București.
MMC	= Muzeul Militar Central, București.
MO	= Muzeul Oltenița.
MOC	= Muzeul Olteniei, Craiova.
MPN	= Muzeul județean Piatra Neamț.
MSigh.	= Muzeul Municipal Sighișoara.
MSuc.	= Muzeul județean Suceava.
MV	= Muzeul județean Vaslui.
UB	= Universitatea din București.
UI	= Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași.

